

SBI PEN. ASSN.'S SAMVAD

स्टेट बँक पेन्शनर्स असोसिएशन (मुंबई सर्कल), पुणे यांची गृहपत्रिका

Price ₹ 3/-

संवाद

मनामनांचा मेळ जुळावा । द्वेषाचा लवलेश नसावा ॥
सादासी प्रतिसाद मिळावा । वाद नको संवाद असावा ॥

Vol.-5

Issue 7

जानेवारी - २०१३

January 2013

संपादकीय

प्रिय सभासदमित्रांनो,

कालचक्राची गती निसर्गनियमाप्रमाणे अखंड चालूच असते. त्यानुसार २०१२ हे वर्ष संपून २०१३ हे नवीन वर्ष सुरू झाले. नव्या आशा, नवे निश्चय, नवा उत्साह अन् नवी ध्येये यासह आपण नववर्षात प्रवेश केला. २१ व्या शतकातील बारा वर्षांचे पहिले तप देखील पूर्ण होऊन नवीन तपाला प्रारंभ झाला. एकमेकांना शुभेच्छा देत आपण नववर्षाचे स्वागत केले.

या टप्प्यावर सिंहावलोकन केल्यास आपल्या लक्षात येईल की संपूर्ण देश ढवळून काढणाऱ्या अत्यंत धक्कादायक नि अविस्मरणीय घटना सरत्या वर्षात घडल्या, ज्यांचं स्मरण होणं अटळ आहे. मृत्यू हा कोणालाच आजवर चुकविता आलेला नाही. किंबहुना जन्मास आलेल्या प्रत्येकाला केव्हा ना केव्हा तरी मृत्यूला सामोरे जावेच लागते. अर्थात शरीर हे नाशिवंत असले तरी काही कर्तृत्वसंपन्न माणसे मात्र स्वतःच्या कार्य-कर्तृत्वाने काळावरही विजय मिळवितात. अशा विभूती शरीररूपाने अंत पावल्या तरी त्या कीर्तीरूपाने स्वतःचे कार्य-कर्तृत्व नि विचार यांच्यामुळे जनमानसात अढळ स्थानी विराजमान होऊन राहतात. त्या मृत्युंजय ठरतात. मागील वर्ष संपण्यापूर्वी दिवाळीपाठोपाठ दि. १८ नोव्हेंबर २०१२ ला माननीय शिवसेनाप्रमुख हिंदुहृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे यांचे देहावसान झाले आणि त्यांचे असंख्य चाहते शोकसागरात बुडाले. त्यांच्या अंत्ययात्रेला जमलेला जनसागरच त्यांच्या लोकप्रियतेची साक्ष देणारा होता. लोकमान्य टिळकांच्या अंत्ययात्रेला (दि. १ ऑगस्ट १९२० ला) मुंबईतील गिरगाव चौपाटीवर जमलेल्या गर्दीनंतर प्रथमच असा अनुभव मुंबापुरीला दादरच्या शिवतीर्थावर आला. शिवसेनाप्रमुखांच्या निधनाने वर्षानुवर्षे लाखांची गर्दी खेचणारा अजोड वक्ता, कुशल संघटक, प्रभावी लेखक-पत्रकार-व्यंगचित्रकार, मार्मिक भाष्यकार, स्पष्ट व परखड विचार निर्भीडपणे मांडणारा लढाऊ नेता, ज्वलंत हिंदुत्वाचा पुरस्कर्ता काळाच्या पडद्याआड गेला.

ते आज देहरूपाने आपल्यात नसले तरी जनमानसातील त्यांची स्मृती नि स्थान मात्र अढळच राहिल.

शिवसेनाप्रमुखांनंतर काळाने आपल्यातून ओढून नेलेली दुसरी महान व्यक्ती म्हणजे आंतरराष्ट्रीय कीर्तीचे विश्वविख्यात सतारवादक सूरसम्राट श्री रविशंकरजी अर्थात रवींद्र शंकर चौधरी. त्यांचे दि. १२ डिसेंबर २०१२ ला अमेरिकेत (सॅनडिएगो येथे) वयाच्या ९२ व्या वर्षी निधन झाले. प्रत्यक्ष जणू सतारच अबोल झाली. पद्मभूषण, पद्मविभूषण, भारतरत्न या भारतातील सर्वोच्च पदव्यांनी सन्मानित झालेले तसेच रॅमन मॅगसेसे, ग्रॅमी, फुकोका एशियन कल्चर, पोलर म्युझिक सन्मान व 'यूनेस्को'चा इंटरनॅशनल म्युझिक कौन्सिल पुरस्कार असे आंतरराष्ट्रीय प्रतिष्ठेचे विविध पुरस्कार प्राप्त करणारे व्यक्तिमत्त्व रविशंकरजींच्या निधनामुळे आपणातून कायमचे अंतरले असले तरी सतारीच्या स्वरांतून नि बोलांतून आपल्या असंख्य चाहत्यांच्या हृदयात रविशंकरजी कायमचे अढळ स्थानी राहतील. उभयतांच्या पुण्यस्मृतीस आमचे विनम्र अभिवादन.

सरत्या वर्षातच देशाच्या राजधानीत-नवी दिल्लीत घडलेली अत्यंत दुःखद व संतापजनक घटना म्हणजे दि. १६ डिसेंबरला भर दिवसा चालत्या बसमध्ये एका २३ वर्षांच्या वैद्यकीय शिक्षण घेणाऱ्या सुशिक्षित तरुण महिलेवर झालेला सामूहिक बलात्कार नि तिला झालेली जीवघेणी मारहाण. ज्यामुळे अखेर तिचा मृत्यू ओढवला. या घटनेने सारा देश ढवळून निघाला. देशभर संतापाची लाट उसळली. संसदेपासून देशातील शहरा-शहरातून निषेध आंदोलन झाले. बलात्कारान्यांना फाशीची शिक्षा देण्याची जाहीर मागणी झाली. अर्थात न्यायालयामार्फत जो निर्णय व्हायचा तो होईलच. परंतु त्या दुर्दैवी बलात्कारित तरुणीचे बलिदान व्यर्थ न होवो आणि आगामी काळ समस्त महिला वर्गाला सुरक्षा देणारा व आश्वासक जावो हीच इच्छा.

-क्रांतिसेन रामचंद्र आठवले,
भ्रमणध्वनी ९८६९९४१६९१

Visit us at : www.sbipensionerspune.org

e-mail : sbipenmumbai@gmail.com

Latest Position of our Supreme Court Case

As per the web-site of Supreme Court the hearing of our Supreme Court case (Writ Petition (Civil) No.184 of 2011) was to start on 7th January 2013. However, the Registrar of the Supreme Court has now listed our case for hearing on 19th February 2013 which please be noted.

- Secretary

सुप्रीम कोर्ट केस

सुप्रीम कोर्टाच्या वेबसाइट वरून असे कळते की आपल्या फेडरेशनने दाखल केलेली केस (Writ Petition (Civil) No.184 of 2011) ही सुनावणीसाठी ७ जानेवारी २०१३ रोजी येणार होती. परंतु आता रजिष्ट्रारच्या आदेशानुसार आपली केस १९ फेब्रुवारी २०१३ रोजी सुनावणीसाठी घेतली जाईल याची नोंद घ्यावी. - सेक्रेटरी

Restoration of Full Pension after completion of 15 years after commutation

Now-a-days it is always asked by the pensioners, who have commuted their pension after the Scheme was introduced, that whether they have to remind CSPPC, Kolkata for restoration in advance. It is, therefore, informed to all such members that CSPPC, Kolkata has maintained the daily list of such 'restoration' of pension and the full pension is being / will be restored in the 'due' month in respective cases. Members who have commuted their pension are requested to refer to the sanction letter issued by the Bank at the time of commutation of their pension to know the 'month' of restoration which is mentioned in the sanction letter.

In case, if the full pension has not been credited to the pension account in 'due' month, then such members should write a letter addressed to CSPPC, Kolkata attaching therewith a xerox copy of the sanction letter of commutation for ready reference, with a request to start full pension. Such letters should be routed through the pension-paying branch. The Secretaries of the respective Zonal Sub-Centres should look into the matter and help the members to get restoration of full pension.

- Secretary

Corrigendum

Through oversight, the spelling of the word "Merry" (in the message- 'Best Wishes' on account of Christmas and New Year) was wrongly composed as 'Mary', which was printed on page 6 of December 2012 issue. Thanks to those vigilant members who pointed out the mistake. The error is regretted.

- Secretary

◆ जून-जुलै-ऑगस्ट चे बुकिंग सुरु

अंद्मान

हॅव्लॉक-पाँडिचेरी

मुंबई ते मुंबई विमान प्रवासासहीत
सहलखर्च: रु- २९०००फक्त

3* AC HOTEL : TWIN SHARING
SIGHTSEEING BY AC CARS
DAILY: BREAKFAST-LUNCH-DINNER
कोणताही छुपा खर्च नाही

CALL: RAJESH RANADE
Tourways
922 3434 354

**State Bank Of India Pensioners' Association (Mumbai Circle) Pune
Mumbai Zonal Sub-centre**

A/5 Swami Siddharth CHS Ltd.
S. V. Road, Naupada
Thane - 400 602
Tel No. 25446837
Dt : 16th December 2012

NOTICE

The Managing Committee of the Mumbai Zonal Sub-Centre at its meeting held on the 14th December, 2012 has decided to hold the 26th Annual General Meeting of our Association's Mumbai Zonal Sub-Centre on Friday the 8th February 2013 at 11.30 a.m. at the following address :-

Shri Shivaji Mandir (Natya Gruha)

Opp. Plaza Theatre, N. C. Kelkar Path, Dadar (W) Mumbai 400 028

AGENDA

- 1) To condole the deaths of Bank's Pensioners/Family Pensioners/ Associate Members whose names have been reported to us after the 21st March 2012. Members are requested to advise us the names and dates of death of members, if not in the list to be read at the time of AGM.
- 2) To confirm the minutes of the Annual General Meeting held on 21st March, 2012 (Minutes published in August 2012 issue of Samvad)
- 3) To honour Senior members who have completed/will complete 75 years age between the 22nd March 2012 to 8th Feb. 2013 (both days inclusive).
- 4) Committee's Report for the year 2012 to be read, discussed and adopted (A copy of the report is enclosed)
- 5) To discuss recent developments.
- 6) Speech of the Chief Guest.
- 7) Speech of the President.
- 8) Any other business with the permission of the Chair.

By order of the Managing Committee
R.S. Rajiwdekar
Principal Secretary

Encl.: Report

Note

If there is no quorum, then the Meeting will be adjourned for half an hour and the adjourned meeting will be held on the same day and at the same place and the business on the Agenda of the Meeting will be transacted whether there is quorum or not.

Please note the following :

- i) Please bring a copy of "Samvad" issue for December 2012/January 2013 along with you for security purpose.
- ii) Please inform other members, known to you, about this meeting.
- iii) The meeting of the Bank's Pensioners arranged by the Bank on the 8th Feb. 2013 will start at 12.30 p.m. at the same venue. (Due to exigencies of services the timing may be changed.)
Important : As per our practice, a memorandum covering all the problems will be submitted to the management well in advance to enable them to study and reply in Bank's Meeting. Pensioners/Family Pensioners are, therefore, requested to furnish their problems to us in writing so as to reach us say before 1st February 2013, so that a consolidated memorandum will be put up to the Bank Management to avoid direct questions / discussions with the Management representatives in the Meeting. This is to adhere to the time schedule.
- iv) Snacks will be served on the 3rd Floor of the building as usual.
- v) All seats in 'A' to 'C' rows are reserved for special invitees. Members are requested to please occupy the seats in other rows. For the sake of convenience all the Members who are completing 75 years and are to be honoured are requested to occupy the seats in 'A' & 'B' rows.

Report of the Managing Committee of the Mumbai Zonal Sub-centre for the year - 2012

The last Annual General Meeting of our Circle Association was held at Pune on the 19th July 2012.

1) Managing Committee Meetings - During 2012, Ten Committee Meetings were held which were well attended. Besides, Two Meetings of the Circle Managing Committee were held in our office.

2) Condolences - We regret to advise the deaths of the members whose names have been/will be published in various issues of 'Samvad'. However, all the names will be read at the time of AGM, we extend our heartfelt condolences to the bereaved families.

"May the departed Souls of the Members rest in peace"

3) Membership and Finance -

During 2012, the Zonal Sub-centre enrolled 344 new members as against 215 enrolled in 2011. The break-up of new membership is as under :

Patron Members	:	175
Associate Patron Members	:	160
Benefactor Members	:	1
Associate Benefactor Members	:	2
Family Pensioner Members (Patron)	:	6
Family Pensioner Members (Benefactor)	:	NIL
Total new Members enrolled during 2012	:	344

Out of 344 new members the breakup of old retirees and who retired during 2012 is as under :

Old Pensioners/Associates/Family Pensioners	32
New Pensioners/Associates/Family Pensioners	312
Total	344

The Office Bearers / the Committee Members who have been instrumental for enrolling 344 new members during the year are as under :-

Sarvashri P.A. Lopes, S.W. Agarkar, S.M. Dharadhar, R.S. Rajiwdekar, R.V. Chhabria, J.B. Pusalkar, M. V. Nadkarni, B.P. Khare, C.N.Date and Miss Neela V. Vyavaharkar.

We request our Pensioner/Family Pensioner members and Associate Members who are yet to become Patron members to do so by paying the difference of Patron Membership contribution less already paid by them. (i.e. Rs.500/-)

(Patron membership fees - Rs.1000/- & Benefactor membership fees - Rs.500/-)

A sum of Rs. 6,64,696/- has been collected during the year under report as against Rs. 6,46,990/- during 2011. The breakup of collection is as under :-

Admission Fee, Membership Fee	Rs.	3,43,940
Donations received for Building Fund		NIL
Legal Fund	Rs.	15,751
Misc. Donations	Rs.	2,41,355
For Samvad Magazine	Rs.	3,350
Advertisements.in Samvad	Rs.	60,300
Total	Rs.	6,64,696

We are glad to state that several members have given donations for various reasons viz.

i) Excellent work done by the Association; ii) Daughter's/Son's marriage; iii) On their 70th and 75th Birthday; iv) In memory of beloved family members v) Legal/Bldg. Fund etc.

In this context it is necessary to make a special mention of the following donors.

Shri. Madhav Prabhu	Rs.	18,988/-
Shri.S.V. Naik	Rs.	15,000/-
Shri. C.P.Oak	Rs.	10,000/-

Names of Donors of Rs.5000 but less than Rs.10,000 are as under -

Mrs. Anuradha Joshi, Mr. Prakash Pawar, Mrs. Priti Karnik, Mr.S.P.Lade, Mr.Sudhakar Pathak, Mr.Vasant Parab, Mr.Kalidas Kulkarni, Mrs. R.H.Hansotia, Manek G. Malkani, Mr.Ashok S.Desai, Mr.C.G.Kirtikar, Mrs. Swati D.Deshmukh, Mr.A.S.Rane, Mr.Bhaskar Deshpande, Mr. S.Bashyam, Smt.S.V.Oak, Mr.A.P.Shirsat.

4) Pensioner's Meets : The Pensioners' Meets were arranged by the following Branches:-

Branch	Date of Meeting
SBI Andheri (E)	06-11-2012
SBI Naupada	22-11-2012
SBI Dombivali (E)	17-12-2012

During above Meetings following matters were discussed:-

The present progress about revision of REMBS, Revision in Family Pension at Industry level w.e.f. 1-5-2005; payment of FPP/PQA w.e.f. 1.5.2005, present position of cases filed by various Circle Associations/Family Pension Revision @ 30% etc. Modification in REMB Scheme with domiciliary Treatment. A session of questions & answers was also arranged during the meetings and the doubts expressed by the Members were clarified.

5) IBI Employees' Provident Fund Forfeiture Account :

Since the Govt's approval has not been received, the Bank could not issue Circular for payment

of residual balance in Forefeiture Account.

6) **Retired Employees Medical Benefit Scheme :**

As you are aware, originally in July 1996 the Scheme was started with an amount of Rs. 2 lacs as a result of the efforts made by our Federation and the constant follow up made by Sarvashri B.G. Dandekar and P.S.Santhankrishnan to sell this concept to the Bank. Although the Federation had proposed an amount of Rs.1 lac to start with, the Scheme was approved by the Bank when Shri P.G. Kakodkar was the Chairman. The amount of cover was graciously increased by Shri.Kakodkar to Rs.2 lacs. The scheme was applicable to those pensioners who had completed at least 30 years pensionable service at the time of retirement. This scheme was closed on 30th June 2003 and a new scheme for Rs.5 lacs was introduced by the Bank from 1-7-2003 for such retirees who retired on completion of the age of 60 years. Another Scheme for top Executives (Scale Dy. GM to Dy. M.D.) was started by the Bank w.e.f. 17-1-2008, with additional facility of domiciliary treatment. However this modified Scheme was applicable only to those pensioners who retired after 31-12-2006. Thereafter at the instance of our Federation, this Scheme was extended even to those Pensioners who retired prior to 1-1-2007 (effective from 24-9-2009). The scheme of Rs.5 lacs has since been improved further w.e.f. 24-9-2009 by increasing the ceiling upto Rs.7 lacs and facility of Domiciliary treatment of 10% also extended to the Members of this scheme. Two more diseases have also been added to the list of 18 diseases to make it 20 diseases. This scheme has been introduced w.e.f. 24-9-2009. We have been told that the review of the entire Scheme may be considered in 2013.

7) **Structured Meeting :**

A Structured Meeting will be held at Mumbai LHO shortly.

8) **Federation Front :**

i) The Federation of SBI Pensioners' Associations has, on 16-3-2011 filed the case in Supreme Court for calculating pension @ 50% of pay (for 30 years' pensionable service) on last drawn salary, to all the pensioners who retired on or after 1-11-1987. The case was admitted on 13-5-2011. The case has been filed against (a) Government of India; (b) SBI; (c) RBI; & (d) Trustees of the Pension Fund. Bank has since filed their reply and Federation has also filed counter Reply to the Bank's reply. Government of India has also filed their reply & our Federation has also filed counter reply. Next hearing has been fixed on 19-2-2013. (Information about the above case is being published in "Samvad" from time to time).

ii) Federation has also initiated / impled in the cases filed at Nagpur / Bangalore / Hyderabad. Hyderabad case was decided in our favour in 2003. However GOI / Bank has gone into appeal before the Bench of the High Court. No progress in other two cases.

iii) You are aware that a case has been filed by seven Pensioners in the High Court of Delhi in 2002 against GOI / RBI / SBI. The case is being adjourned every week and next hearing is on 7-2-2013.

iv) More than 200 Pensioners filed few cases in respect of 7th Bipartite Retirees in Chennai High Court. On 16-10-2008 the case was decided in favour of those retirees who filed the case. However, GOI has gone into appeal before the bench of the High Court. The case has not come up on the board. Now the case is adjourned till the final decision of the writ petition filled in the supreme court is taken.

v) Kerala High Court 'enhanced gratuity case' for Rs. 10 lakhs has been filed by some of the pensioners. However, there is no progress in the case.

We understand that Corporate Centre, Mumbai had a structured meeting with our Federation on 2-10-2012 at Bandra-Kurla Complex, Bandra, Mumbai - 400050.

10th B.P. wage negotiations :

Highlights of the Chartered Of Demand made by serving staff in respect of Superannuation Benefits are as under :

Basic Pension : Improve the present Basic Pension in respect of all the earlier retirees on the basis of merger of Dearness Allowance at the level to be decided by mutual understanding with the officers organizations and the unions.

Commutation : The present rate of commutation has to be revised to 40% with the existing conversion factor. The full pension be restored after 10 years (instead of 15 years).

Dearness Allowance : The DA formula and the neutralization should be at par with serving officers.

General : The voluntary retirement provided in the officers Service Rule should be incorporated in the pension rules and they should also be made eligible for pension without any discrimination.

Family Pension : The family pension should be at par with the Government and be at 30% of last drawn pay by the staff across the board to everyone. The regular family pension will be payable for 10 years or till the 70th year of notional age of the deceased.

Gratuity : The Gratuity should be paid at the rate of one month salary and allowances without any ceiling. The gratuity should be completely exempt from payment of Income tax.

Provident Fund : The provident fund should be at the rate 12% of the total salary and allowances. The Provident Fund should be payable to all employees.

Encashment of Leave : Encashment of entire leave at the credit should also be permitted on resignation, removal and compulsory retirement. The existing ceiling on encashment of leave should be enhanced to 360 days at the time of resignation / superannuation. The entire amount should be exempt from Income tax as in the case of the Central Government Employees.

Medical Benefit Scheme : A comprehensive medical scheme for pensioners / retirees should be framed and introduced in all the Banks as available now in the case of Executive Directors and CMDs of the Banks.

Welfare activities : A separate allocation of funds for improvements to welfare of the pensioners should be made every year. The facility like Holiday Home, Clinics, Transit House etc., should be made eligible for pensioners also.

LFC / HTC Facility : LFC / HTC Facility should be extended to the retirees also at par with serving employees.

Payment of Pension : Earlier the pension payment was being made from HRMS, CBD Belapur. However, from May 2012 the pension is being paid from the Centralized Staff Pension Processing Cell, Kolkata. These instructions were published in Samwad issue of August 2012.

We thank Executives from Corporate Centre, Staff of PPG Dept. at Corporate Centre for their co-operation in solving our problems. We thank Mrs.Arundhati Bhattacharya / Shri.M.V.Chaubal - Dy. MD & CDO (P&HR), Shri N.S.Kujur / Shri.Ranjit Goswami - Chief General Manager (HRD), Shri. Deepankar Bose - DGM PPG, Shri.Sureshchandra - DGM (IR), Shri.Prashant Kumar, G.M., Shri.Deepak Chopda / Shri.S.Mulic - AGM (Personnel), Mrs.Pooja Thakur - AGM PPG, Shri.A.K.Nandi / Mrs.Neelam Upadhyia - AGM and Shri.Chintamani Muley, Dy. Manager, PPG, and all other staff of PPG Department, Corporate Centre, Mumbai.

We also thank Dr. Mrs.V.M.Ajinkya - Chief Medical Officer, and Administrative Officer, & Staff of Medical Department, Corporate Centre for the valuable advices / support given by them from time to time.

Further, we thank Mumbai Circle authorities, specially Dr.J.N.Mishra, CGM (Mumbai Circle) Shri.Ravindra Joshi, G.M.Network-I, Shri.Ashok Kant, G.M.Network-II, Shri.Arjit Basu, G.M.Network-III.

We also thank Shri.O.P. Poonia / Shri.Naresh Yadav - DGM & CDO, Smt.Varsha Mondkar/Mrs. Anjali Vaishampayan - AGM Personnel & HRD, Officer and Staff at Staff Welfare Cell, and Sarvashri Verma Krishna Jee - PRO, Pradeep Thakare, CM (PPG), entire staff of the PPG Department, Dr. (Smt) Manjusha Padhye - Sr. Medical Officer.

We thank the Mumbai Administrative Office functionaries Shri V. Jayaraman and Shri Anbalagan both DGM Zonal Office, Sarvashri Manohar Kamat - Chief Manager (HR - I), Ravindra Maldikar - Chief Manager (HR - II), Reymond D'Souza - Deputy Manager, Staff Welfare Cell, & Dr. Ramesh Nair, Sr. Medical Officer and Staff of HR Department.

For and on behalf of Managing Committee
R.S. Rajiwdekar
Principal Secretary

Mutual Welfare Scheme Submission of Life Certificate

Those Family Pensioners who are receiving Monthly Relief under Mutual Welfare Scheme are required to submit Life Certificate in the prescribed format during every year in November to the respective Zonal Office. Those who have not yet furnished the same are requested to do so immediately. Otherwise the Bank will stop giving monthly relief to the family pensioners which please be noted. The proforma has been printed in 'Samvad' for the month of October 2012 on page 11.

It is also pointed out by the Auditors that the Bills submitted under the Mutual Welfare Scheme are not signed on the back of the medical bills by the pensioners. This should be done without fail which also be noted.

- Secretary

म्युच्युअल वेल्फेअर स्कीम लाइफ सर्टिफिकेट देणेबाबत

ज्या फॅमिली पेन्शनर्सना म्युच्युअल वेल्फेअर स्कीम अंतर्गत दरमहा रु.५००/- किंवा जी एलिजिबल रक्कम 'मंथली रिलीफ' म्हणून मिळते अशा फॅमिली पेन्शनर्सनी प्रत्येक वर्षी नोव्हेंबर महिन्यात बँकेला लाइफ सर्टिफिकेट देणे बंधनकारक आहे. तरी ज्या फॅमिली पेन्शनर्सना बँकेकडून अशी दरमहा रक्कम मिळत असेल, अशा फॅमिली पेन्शनर्सनी लाइफ सर्टिफिकेट अद्याप दिले नसल्यास त्वरित घावे ही विनंती. अन्यथा बँकेकडून अशी रक्कम देणे बंद होईल याची नोंद घ्यावी. लाइफ सर्टिफिकेटचा नमुना संवाद मासिकाच्या ऑक्टोबर २०१२ च्या अंकात पान क्रमांक ११ वर छापला आहे.

तसेल वरील स्कीम अंतर्गत जे पेन्शनर्स बिले सबमिट करतात अशांनी बिलामागे सहाय्य करणे आवश्यक आहे.

- सेक्रेटरी

शंकरराव डॉक्टरांकडे जातात.

शंकरराव - डॉक्टर माझी अक्कलदाढ वाढली आहे अशी पब्लिकची तक्रार आहे.

डॉक्टर - आपण 'मौनव्रता'चा वसा घ्या आणि माझी फी २५० रूपये घ्या.

वि
नो
द

शंकरराव - डॉक्टर मला खोकला झाला आहे व दम लागतो.

डॉक्टर - आपण धूम्रपान करता काय?

शंकरराव - हो ना. घ्या ना ही सिगारेट चांगली आहे.

- अशोक बुटाला, मुंबई
मोबा. - ९८३३१४८९०४

We reproduce a letter addressed to Shri.V.M.Gokhale, President of our Association, received from Shri.S.R.Iyer, Retd M.D. while sending a Donation of Rs.20,000/- to the Association.

S.R.Iyer

R-3,"Rao Mansions"
17th 'A' Cross,8th Main
Malleswaram,
Bangalore - 560 055
26th December 2012

Dear Gokhale,

I have been watching with interest over the years the Association's activities to further the benefit and well being of the Pensioners community. I am confident that the stellar role that you are performing, with your colleagues will continue with added vigour in the years ahead. Please convey my personal regards to Shri.B.G.Dandekar for his pioneering efforts in directing the activities of the Association.

A cheque for Rs.20,000/- being a small contribution towards the cause is enclosed.

Wishing the Association Godspeed and Good luck in all future endeavours.

Yours truly,
Sd/-
(S.R.Iyer)

Feedback of the member on visiting our Holiday Home at Panaji (Goa)

Shri.Pradeep M.Talwalkar wrote in "Visitors' Book" on 13th November 2012 :

MY FERVENT APPEAL

- 1) Our Association & Panaji (Goa) Zonal Sub-Centre deserves to be heartily congratulated for this great idea of starting a Holiday Home.
- 2) There is more. Even heartier appreciation is due to our friends Shri.Narkar and Shri.Dias. They personally receive all the guests and conduct them to the Holiday Home. They also give full orientation including how to use the water filter. This kind of sustained voluntary work, spending personal time and effort, is very difficult. With the high occupancy of the Holiday Home they have to do this routine for at least four or five times a week. For a person like me (from Pune) this is fabulous. They do it with love.
- 3) Most of the suggestions made by the past guests have been properly implemented and

today this Holiday Home is well-equipped. (The location of the Holiday Home is very convenient for all our needs including car parking).

- 4) There has been a suggestion about engaging a sweeper to clean the Holiday Home. This is not feasible, since no one lives here permanently. Who will open the door when the sweeper comes and who will supervise? But my friends, we can attend to this. One, just one member of our family can attend to the job. It took me less than 15 minutes to sweep the Hall, Kitchen, passage and my room. Cleaning the bathrooms and doormats was another 15 minutes. (Needful brooms and brushes are here). When we came on a holiday, we can easily spend this much time, for our own comfort. If we do this, it will be a token, a very small token of our gratitude.

Let us not be just grateful, but also careful that we have the place as clean as we would want it for ourselves.

Thank you very much for reading this.

Magnanimous Gesture by Shri.Vilas Vasudeo Gandhe, Pune

We are glad to inform the members that one of our members from Pune Shri.Vilas Vasudeo Gandhe who is Jt. Secretary of the Circle Association has donated an amount of Rs.1,21,121/- to the Association, in the memory of his father late Shri.Vasudeo Vithal Gandhe and his mother Smt.Umabai Vasudeo Gandhe, as a mark of respect to the great work done by his father during his life time. While giving donation Shri.Vilas Gandhe wished that the amount be invested in Term deposit for a longer period and the interest earned every year on the deposit should be utilized to give two prizes of equal amount to the pensioner members who have worked hard for the well-being / development of the Association. We reproduce the letter given by Shri.Gandhe at the time of giving Donation. These prizes are to be given every year during the Annual General Meeting of the Circle Association and the first such prizes will be given in the next Annual General Meeting. - Secretary

(Letter of Shri.Vilas V.Gandhe)

"SHREE"

Dt. 01-01-2013

The President
SBI Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune
Pune

Dear Sir,

I have been working with our Association almost for the last one year and since 19-07-2012 I have benn working as a Jt. Secretary. It has come to my knowledge that most of the pensioner members have been working for the Association very hard and with great devotion / dedication and even without considering their age and health. If we look to the history of our Association since its establishment, we observe that since beginning many of our pensioner members have dedicated themselves to the work of Association by not only putting hard work but by suffering financially also. The invaluable dedication of our past as well as present members has grown the Association to such a great height which we are seeing today and we are enjoying the fruits.

2. My father late Shri.Bhaiyyasaheb alias Vasudeo Vithal Gandhe was founder of L.N.Sarvajanik High School and Shikshan Prasarak Mandal, Jalgaon. He founded this school in 1931 and thereafter a Girl's High School and a Primary School were also founded. He devoted his entire life for the development of these schools. Unfortunately he died in 1955 due to very first heart attack. He was a freedom fighter also. After his death my mother and we four children, aged one to eight years, had a very bad period as for 11 years there was no earning hand in our family. During those days no pension or terminal benefits were available. We used to receive paltry amount as House rent. Our mother nurtured us with lot of courage and hard work and that too in very adverse situation and insisted that we must learn up to graduation. What we are today, is only because of the inspiration which we used to get from the great work of our father and breeding by our mother in totally adverse conditions.

3. So, as a mark of respect to the greatwork done by my father and the amount of hard work put in by my mother Smt.Umabai Vasudeo Gandhe in nurturing us, I am donating Rs.1,21,121/- (Rs.One lac twenty one thousand one hundred twenty one only) to our Association. I wish that the amount of donation of Rs.1,21,121/- be invested in Term Deposit with only our Bank for some long period and the interest received every year may be utilized as under.

"The amount of the yearly interest should be utilized for awarding two prizes of equal amount in

the names of my father and mother (jointly), to two pensioner members who have worked hard for the wellbeing / development of the Association. In addition to the cash price a certificate / scroll of honour also should be given."

4. THE PRIZES AS SUGGESTED ABOVE ARE TO BE GIVEN AS MARK OF RESPECT TO THE DEDICATED WORK DONE BY OUR PENSIONER MEMBERS.

5. Our Association has already introduced "Late Shri.L.N.Pabalkar Memorial Gold Medal" since 1999. However, this award is given only to one member every year. In view of this, even if the Association Office bearers wish, a good number of members are deprived of the recognition of their devotion / hard work. Of course all such members will not stop their zealous working for want of recognition of their services and they will continue to work without any expectations. The awards suggested by me will no doubt be subsequent to the Gold Medal and therefore I suggest that these should be given to the pensioner members other than the recipient of the Gold Medal.

6. The prizes suggested by me are applicable to the area covered by entire Mumbai Circle i.e. Pensioner Members in this area for the wellbeing / development of the Association. I wish that for deciding the criteria on which the above prizes should be given a committee consisting of S/Shree B.G.Dandekar, V.M.Gokhale, S.B.Gokhale and R.N.Lalingkar may be formed. On relinquishing office by one or more committee members they may decide before relinquishing the office that which member(s) is / are to be inducted as committee members.

7. I am proud to mention at this juncture that a couple of days back when I expressed my views about this idea with my mother, wife, son and daughter-in-law, they immediately without losing even a moment upheld my thought. The only thing I wish to mention here is that in giving the above donation all the good wishes and sentiments of all our family members are behind this and I therefore request you to please accept the donation.

8. I am enclosing a cheque No.525472 dt.01-01-2013 for Rs.1,21,121/- in favour of SBI Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune drawn on SBI Dattawadi Branch, Pune. Kindly accept the same.

Thanking you.

Yours faithfully,
Sd/-
Vilas V. Gandhe

Address : 501 Brahma, Om Trimurti Coop Hsg Socy.,
Near Navashya Maruti, Sinhagad Road,
Pune - 411030. Phone - (020) 24308121; (M) 09371218775

तीळगूळ घ्या, गोड बोला

तिळा गुळाचा सेतू बांधू
सद्भावनेने मने सांधू
कणाकणाने फिरते कालरहाट
क्षणाक्षणाने येते नवी पहाट
तंतू-तंतूनी विणता धागे
स्नेहवस्त्र ते राही मागे मागे ॥

बा. शं. बोरगावकर, मिरज
भ्रमणध्वनी - ९१५८६६७९८४

ग्राहक - (हॉटेलातील वेटरला) 'अरे माझे हाफ चिकन आणायला किती वेळ लागतो आहे?

वेटर - दुसऱ्या ग्राहकाची हाफ चिकनची ऑर्डर मिळेपर्यंत थांबावे लागेल. आम्ही पूर्ण चिकन कापतो.

नवरोबा - पेपर वाचता वाचता विचारतात.

“अगं बाहेर पाऊस पडतो आहे का?”

बायको - तुम्ही घरात पाऊस पडताना कधी पाहिला आहे का?

- वसंत धुपकर, पुणे, दूरध्वनी 020-20244802

List of Donors who gave Donations to the Association

During the period from July 2012 to December 2012

(Please refer to earlier List of Donors published in 'Samvad' for August 2012)

NAME	AMOUNT		
		MR.G.N.MOHADARKAR	2,501
MR.VILAS VASUDEO GANDHE	1,21,121	MR.Y.Z.BHOGAONKAR	2,500
MR.S.R.IYER	20,000	MR.VILAS JOSHI	2,500
MR.C.P.OKA	10,000	MR.SHREEDHAR C.LELE	2,500
MR.AJIT R.SONAK	10,000	MR.M.K.AMBARE	2,101
MR.KUMAR B.JOSHI	7,000	MRS.USHA R.KETKAR	2,001
MR.DHANANJAY DESHMUKH	5,001	SMT.A.SHIRODKAR	2,000
MR.V.D.DESHPANDE	5,001	SMT.ROSY SOARES	2,000
MR.MADHUKAR GHADGE	5,001	MR.S.Y.KANNAO	1,501
SMT.ANURADHAA.LELE	5,001	MR.A.D.BAJAJ	1,500
MR.CHANDRAKANT L.PANDHRE	5,001	SMT.SMITAA.LONDHE	1,500
MR.RAMESH G.WARAMBHE	5,001	MR.S.D.PATIL	1,151
MR.RAMESHAGNIHOTRI	5,000	MR.ARVIND MUDHOLKAR	1,111
MR.V.P.AWALE	5,000	MR.GIRISH DHARMADHIKARI	1,100
MR.P.B.BADGE	5,000	MR.A.V.PARALIKAR	1,100
MR.RAMESH CHAWARE	5,000	MS NAYANA S.BHATIA	1,010
MR.M.L.DAHEKAR	5,000	MR.SUDHAKAR GONDEKAR	1,010
MR.VIJAY V.DANDE	5,000	MR.V.N.BANSODE	1,001
MR.NARESH DIORE	5,000	MR.S.V.BANSODE	1,001
MR.DHANANJAY GODBOLE	5,000	SMT.LEELA NAIR	1,001
MR.RAMESH D.GUPTA	5,000	MR.N.PADAMJI	1,001
MR.G.D.JOSHI	5,000	SMT.VIJAYAAGNIHOTRI	1,000
MR.DILIP B.JOSHI	5,000	MR.S.CHECKER	1,000
MR.ASHOK K.KULMETHE	5,000	MR.P.N.DESAI	1,000
MR.V.G.NIMJE	5,000	MR.S.S.JOSHI	1,000
MR.B.L.PANDHRE	5,000	MR.VINAYAK S.KAMBLE	1,000
MR.DAMODAR N.PATIL	5,000	MR.JAYANT V.KHARADKAR	1,000
SMT.SMITA POWALE	5,000	MR.PRITHVIRAJ KILLEKAR	1,000
MR.A.D.ROTKAR	5,000	SMT.SAMPADA WAGLE	1,000
MR.A.P.SHIRSAT	5,000	MR.M.R.KHARE	751
MR.PRAKASH WAGARKAR	5,000	MR.C.S.MULAY	600
MR.J.S.WANKHEDE	5,000	SMT.VISHAKHA V.DANDEKAR	501
MR.M.Y.KANNAO	3,900	SMT.ARUNAA.HINGNE	501
MR.DIWAKAR GOGTE	3,001	SMT.VAISHALI MOHARIR	501
MR.C.K.KAILUKE	3,000	MR.ARUN PARKHI	501
MR.B.D.MASTER	3,000	MR.S.V.BAMANE	500
MR.P.G.PENDKE	3,000	MR.S.K.BHAGWAT	500
MR.MANGESH REGE	3,000	MR.A.B.BORSE	500
SMT.S.P.KULKARNI	2,501	MR.K.D.BORSE	500

MR.U.S.CHAVAN	500	MR.S.M.SHINDE	200
MR.AUGUSTINE CORREA	500	MR.H.S.VATKAR	200
MR.N.K.DEO	500	MR.R.D.WANI	200
SMT.SUSHAMA S.GADAD	500	MR.BHUPENDRA RUPAREL	121
MR.S.D.GAVIT	500	MR.MARUTI M.KUMBHAR	101
MR.Y.G.JAMADAGNI	500	MR.G.T.MANE	101
MR.VINAYAK JOSHI	500	SMT.VAIJU P.PANDIT	101
MRS.KANADE	500	MR.D.D.SHINDE	101
MR.R.C.KUWAR	500	MR.S.B.BELEKAR	100
MR.M.Y.MHATRE	500	MR.B.B.BELEKAR	100
MR.C.D.PARKHI	500	MR.A.K.BHAT	100
M.A.G.PATHAN	500	MR.N.J.CHAVAN	100
MR.G.L.PATIL	500	MR.B.B.CHOUDHARY	100
MR.ULHAS S.PATKI	500	MR.J.A.DESAI	100
MR.V.B.RAO	500	MR.B.K.GAIKWAD	100
MR.R.B.SHINDE	500	MR.A.D.GHATTE	100
MR.MUKUND SOMAN	500	MR.V.R.GHORPADE	100
MR.S.V.TILVANKAR	500	MR.B.B.GURAV	100
MR.KAKAIYA	401	MR.S.S.KORDE	100
MR.G.L.ADONI	300	MR.M.S.KRISHNAMOORTHY	100
MR.J.M.KHAN	300	MR.K.G.KULKARNI	100
MR.V.N.PATIL	300	MR.S.S.KULKARNI	100
MR.P.D.SALOKHE	225	MR.B.K.KULKARNI	100
MR.V.B.DESHPANDE	201	SMT.V.S.KULKARNI	100
MR.S.B.NIMISHE	201	MR.M.R.MAGDUM	100
MR.S.M.TALPADE	201	MR.V.D.MATHAPATI	100
SMT.P.P.BHOGE	200	SMT.S.R.NUKTE	100
MR.B.B.DHABADE	200	MR.R.S.PANDIT	100
MR.J.D.DIWAN	200	SMT.A.A.PATEL	100
MR.S.S.KAJURE	200	MR.A.S.PATIL	100
MR.S.T.KASHID	200	SMT.S.S.PATKI	100
MR.VALLABH KHARANGATE	200	MR.V.P.PAWAR	100
MR.B.B.KULKARNI	200	MR.C.B.PIMPALKAR	100
MR.R.R.KULKARNI	200	MR.P.M.PONKSHE	100
MR.V.B.MADHALE	200	MR.V.T.SARAF	100
MR.V.A.NADGAUDA	200	MR.P.V.SARDESAI	100
MR.ANIL G.PALKAR	200	MR.V.R.SHINDE	100
MR.P.B.PATIL	200	MR.A.G.SWAMI	100
MR.S.A.PATIL	200	MISS P.V.TANDALE	100
MR.L.S.PATOLE	200	MR.B.M.TODKAR	100
MR.SHAMRAO K.POTE	200	MR.S.G.TORNEY	100
MR.S.U.POTE	200	SMT.YAMUNABAI WAKHARE	100
MR.K.R.SHAH	200	MR.S.G.ZEPLE	100

OVERCOMING STRESS AND DEPRESSION

Internationally recognised neural-immune researcher Esther Sternberg is internationally known for discovering how central nervous system and immune system interact. She established how brains hormonal stress response might contribute to diseases like rheumatoid arthritis and depression. Canadian Researcher, Hans Seley coined the medical term “stress” in mid 1950s and inserted it into vocabulary of many world languages. Earlier it was known as nervousness ;it was applicable to mental stress.

When Sternberg was writing an article on stress and disease, her ailing mother asked her to put in the article belief and healing instead of merely focusing on stress and disease. Her mother used to light a candle every Friday night on Sabbath. The mother’s nurse in the hospital was a Hasidic Orthodox practicing Jewish lady who knew all the scriptures. But, Sernberg did not write it when she wrote in 1996, as suggested by the mother, as connection between belief and healing for treating illness caused by stress was not scientifically established. But, in very short time scientific research opened up and exploded in this area.

COPING WITH STRESS :

Stress does not make us sick. But sustained stress can result into over stimulated or suppressed immune system. Memory of events adds to our perception of psychological effects. Science wanted to measure the effects of emotion on health without which the effects were not acceptable. In this process, intuitive realisation we had was lost. But, the progress in scientific research has enabled us to measure the effects of stress.

In fact, constant progress in new technologies and methods contributes to stress in coping behaviour. In relation to our own situation in childhood, children today have to cope with considerable stress of constant change and to meet the challenges required to adjust to the demands of parents who want children to excel in competitive environment.

If stress can make us sick ,places of peace, prayer, meditation, music and friendship should help us to live well. Esther Sternberg says that each of us must answer these questions in the context of our lives, with our particular histories and our physical and spiritual details. But, she clarifies that it is not stress but our stress response which is the cause of sickness. Hormone from the adrenal glands is the most potent anti-inflammatory substance that our body makes which fights against sickness. Pharmacological form of cortisol from body is the drug known as cortisone which is used as anti-inflammatory medicine for arthritis.

WHAT IS DEPRESSION :

Krista Tippett, author of Einstein’s God (besides several other religious books) states in the book, “depression” is one of the most misleading and inadequate word in our vocabulary”. She had experienced severe, clinical depression. Depression is not essentially about being sad, or down, or blue, though these may be the symptoms. She quotes Andrew Solomon, author of three books including ‘The Noonday Demon: An Atlas of depression’ who says, ‘the opposite of depression is not happiness—it is”human vitality”’. Parker Palmer, a leader of spiritual community suffered bouts of depression and his whole understanding of spirituality changed. In this case, spirituality is referred to religiousness and not spirituality which connects body, mind and soul which requires pranayama (meditation).

BELIEF AND HEALING :

In fact, rather than belief faith is the appropriate word when we talk of healing. Belief ,of course, works as when we have belief in any doctor, simply approaching him gives cure. When medication is not necessary but the patient wants it, especially homoeopathic doctors give blank globules which

gives relief or cure. In other words, some times instead of medicine when it is not required, placebo is given for cure. Faith is beyond belief. Child has full faith in mother and the child is not perturbed even if raised high in the air like playing with a ball due to full confidence and faith in the mother. Many people go to Our Lady of Lourdes in France for cure. When sick person gets cure at dargahs, mosques or churches famous for healing, it is the faith of the patient. These places are charged with soothing vibrations which help patients strengthen their minds and the cure comes from their mind power. Thus faith is very important in healing.

COMING OUT OF DEPRESSION :

In depression attacks medication cures the patient but he remains on medicines through out his life. There are instances of getting rid of it by doing away with the situations which caused it. But, some times it is not possible to identify the individual causes of stress to be free from depression. The great fifth-century church father St Augustine labeled depression a disease not of the body but of the soul, and a mark of God's disfavour. "the most fundamental and important capacity we have as human beings is the capacity for love".

Parker Palmer's friend helped him the most during depression. The friend used to silently sit with him and used to merely massage his feet. Palmer was comforted by such simple loving gesture. This experience reframed his understanding of spiritual life. The experience reveals the role of friendship, intimacy and love in the comfort. In fact, the friends who were giving him good advice like 'you have helped so many people. You are a good person and that you can go out and enjoy the day' were leaving him more depressed. The friend silently giving company and massaging feet would only sympathise with him saying. "I can feel your struggle to day" or " you are a little stronger at this moment" would create comfort unlike advice of friends though given with good intentions'. The Zen teacher and Jungian psychotherapist John Terrant has written about "the light inside the dark" defining the soul as that part of us which touches and touched by the World.' Sympathy and empathy of friends and connecting body, mind and soul are important factors for getting well or remaining free from depression.

CONCLUSION :

Stress and depression are caused by conflicting connection between body and mind. Soul within is God in darkness. When we connect body, mind and soul to bring harmony and peace we can experience bliss & peace and consequently happiness. For this one should watch his incoming and outgoing breath and imagine a deity between the eye brows. Loving company of friends is also important.

The quotes in the article & concepts of stress and depression are based on the book "Einstein's God" by Krista Tippett. Connecting body, mind & soul is based on the teachings of Paramahansa Yogananda. I have written this article for the benefit of fellow pensioners.

- S V Naik

Andheri (E), Mumbai 400 069

Cell # 09821127616

मुंबई झोनल सब सेंटर : ठाणे येथे वैद्यकीय शिबिराचे आयोजन

मंगळवार दिनांक १२ फेब्रुवारी २०१३ रोजी सकाळी १० ते दुपारी ३ या वेळात आपले सर्व सभासद व त्यांचे कुटुंब यांसाठी ई-सीजी व ब्लड प्रेशर तपासणी शिबिर आयोजित करण्यात आले आहे. या शिबिराचा लाभ घेण्यासाठी सभासदांनी दिनांक १५ फेब्रुवारीपर्यंत नाव नोंदणी करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी सभासदांनी खालील ठिकाणी संपर्क साधावा. श्री. सदाशिव गोखले, दूरध्वनी - २१६३२७२३, श्री. जयंत पुसाळकर दूरध्वनी - २१६३६५१२

स्थळ : असोसिएशनचे ठाणे येथील कार्यालय.

- सेक्रेटरी

संवाद लेखस्पर्धा २०१३

दर वर्षीप्रमाणे यंदाही 'संवाद' तर्फे लेख स्पर्धा २०१३ जाहीर करताना विशेष आनंद होत आहे. या स्पर्धेत जास्तीत जास्त सभासद/सहसभासद भाग घेऊन ती यशस्वी करतील अशी आशा आहे.

स्पर्धेसंबंधी माहिती -

१) **विषय** - (१) आजी आजोबा - अपेक्षा व उपेक्षा
किंवा

(२) नवी पिढी - संस्कारांची दिशा

२) **शब्द मर्यादा** - आठशे ते एक हजार शब्द

३) **लेख पाठविण्याची अंतिम मुदत** - ३१ मार्च २०१३

स्पर्धेसाठीचे सर्व लेख ३१ मार्च २०१३ पर्यंतच आमचेकडे पोचतील अशा बेताने पाठवावेत. कोणत्याही कारणास्तव अंतिम मुदत वाढविली जाणार नाही.

४) पारितोषिकांचे स्वरूप -

पुरुष विभाग - प्रथम क्रमांक रु. ५००/-

द्वितीय क्रमांक रु. ३००/-

तृतीय क्रमांक रु. २००/-

स्त्री विभाग - प्रथम क्रमांक रु. ५००/-

द्वितीय क्रमांक रु. ३००/-

तृतीय क्रमांक रु. २००/-

इतर महत्त्वाच्या सूचना -

- १) ही स्पर्धा केवळ स्टेट बँक ऑफ इंडिया पेन्शनर्स असोसिएशनच्या सभासदांसाठी व सहसभासदांसाठीच आहे.
- २) लेखन **आखीव फुलस्केप** (पांढरा कागद) कागदावरच भरपूर समास सोडून, दोन ओळीत जास्तीत जास्त अंतर सोडून कागदाच्या एकाच बाजूस लिहिलेले असावे. पाठपोट लिहू नये. अक्षर वाचनीय असावे. लेखाच्या सुरुवातीस उजवीकडील कोपन्यात लेखकाने आपले संपूर्ण नाव, पूर्ण पत्ता (पिनकोड नंबर सहित) सभासद क्रमांक, तारीख व फोन नंबर लिहावा. लेखाच्या शेवटी आपली सही, त्याखाली आपले संपूर्ण नाव, पूर्ण पत्ता, फोन नंबरसहित लिहिणे आवश्यक आहे.
- ३) लेखाची मूळ प्रतच पाठवावी. झेरॉक्स, कार्बनप्रत पाठवू नये.
- ४) स्पर्धेसाठी लेख पाठवताना पाकिटावर मोठ्या अक्षरात 'संवाद' लेख स्पर्धा २०१३ असा स्पष्ट उल्लेख करून पुरेसे पोस्टेज लावूनच असोसिएशनच्या पुणे येथील पत्त्यावर पाठवावा. लेखाबरोबर इतर साहित्य, असोसिएशन संबंधीचा मजकूर

पाठवू नये. त्यासाठी स्वतंत्र पाकिट पाठवावे.

- ५) ज्या सभासदांना/सह सभासदांना 'संवाद लेख स्पर्धे'त यापूर्वी पारितोषिक मिळाले आहे अशा सभासदांनी/सहसभासदांनी स्पर्धेसाठी लेख पाठवू नये. स्पर्धेसाठी लेख कृपया कुरिअर अथवा रजिस्टर पोस्टाने पाठवू नयेत.
- ६) स्पर्धेसाठी लेख पाठवताना स्पर्धेसंबंधीचे सर्व नियम व अटीचे पालन केल्याची खात्री करूनच लेख पाठवावेत. सूचना व अटीचे उल्लंघन करून पाठवलेल्या लेखांचा स्पर्धेसाठी विचार केला जाणार नाही. याची लेखक सभासदांनी नोंद घ्यावी.
- ७) संपादक मंडळाचा निर्णय अंतिम राहिल.

स्पर्धेचा निकाल मे २०१३ च्या 'संवाद' मध्ये प्रसिद्ध होईल. विजेत्यांना पारितोषिके या वर्षीच्या सर्वसाधारण सभेत अध्यक्षान्या हस्ते प्रदान करण्यात येतील.

- संपादक मंडळ (संवाद)

वृद्धावस्था

माझ्या घरात मीच परका

असून घरात नसण्यासारखा

कोपन्यातल्या केरसुणीसारखा

नाही विचारत कोणी आता ॥१॥

गाडी लागली उताराला

हातात नाही कासरा

वळ्वेल तिकडे वळायचं

न बोलता चालायचं ॥२॥

उठ म्हटलं की उठायचं

बस म्हटलं की बसायचं

दिलं तर खायचं

नाहीतर उपाशी राहायचं ॥३॥

बदललेले दिवस आहेत

असं म्हणत राहायचं

मनातल्या मनात

कुढत जगत राहायचं ॥४॥

प्राक्तन आता हेच आपलं

म्हणत जगत राहायचं

लटकलेल्या मुलासारखं

हवेत लटकत राहायचं

- अरुण सावरकर, मुंबई

भ्रमणध्वनी - ९८९२८१२८३८

डॉक्टर तुम्हीही.....

डॉक्टरांची गरज सर्वांनाच भासते कारण अनेक नवीन नवीन रोगांनी ह्या पृथ्वीवर आगमन केलेले आहे. साधी सर्दी, जी पूर्वी गवती चहा घेतला की जायची, तिने पण आता उग्र रूप धारण केलेले आहे. म्हणून कोणीही आता तशी रिस्क घ्यायला तयार नसतो.

पूर्वीची फॅमिली डॉक्टर ही कल्पना पण आता आऊटडेटेड झाली आहे. गेले ते रंगीत मिक्श्वर, ज्याने बरे वाटायचे व जे तीन तीन तासांनी घ्या म्हणून तो नेहमीचा कंपाउंडर सांगायचा. डॉक्टर तेव्हाचे, घराचे डॉक्टरकाका असायचे. सगळ्यांना ते तपासून औषध द्यायचे. आता आपण घराजवळच्या डॉक्टरकडे जातो. तो मग तपासून औषध, गोळ्या लिहून देतो. नो रंगीत लिक्कीड पूर्वीचे. त्या गोळ्या जवळच्या मेडिकल स्टोअर्समधून आणायच्या असतात. आजकाल डॉक्टरचा दवाखाना पण एक दिवस आठवड्यातून बंद असतो. कधीकधी मग तो तीन-चार दिवस बंद राहतो. पेशंट मग काळजीत पडतात. पुन्हा दवाखाना उघडतो. डॉक्टर येतात. प्रत्येक जण विचारतात, “काय डॉक्टर तुम्हीपण सुट्टीवर होता? डॉक्टर तेव्हा हसत हसत म्हणतात -

“मग सुट्टी काय तुम्हीच बँकवाल्यांनी घ्यायची काय? मीही मनुष्यच आहे तुमच्यासारखा. मला पण सुट्टी घ्यावीशी वाटते तुमच्यासारखी. गेलो होतो जरा मुंबईला कुटुंबांसकट.” मग पेपरमधून डॉक्टरांचे किस्से येतात. तेव्हा तमाम डॉक्टरांची माफी मागून पेश करतो -

गंमत करत असतो आता कोणीही
म्हणूनच का डॉक्टर तुम्ही सुरुवात केली अशीही
वाचल्या गोष्टी वर्तमानपत्रात तुमच्या अनेक
अन कल्पनेशिवाय सत्य कविता सुचली ही अशीही
एकदा डावा पाय होता रोग्याचा फ्रॅक्चर
अन बांधले तुम्ही (चुकून) उजव्याला प्लॅस्टर
उजव्या डोळ्याचे करायचे होते एकाचे ऑपरेशन
अन तुम्ही उरकून टाकले डाव्याचे ऑपरेशन
मोबाईल वाजला म्हणून गेला एकदा ऑपरेशन सोडून
अन मग रोगीच आला विचारायला तुम्हाला येता का म्हणून
एकदा बिल मागणान्याला घेतले टेबलवर रोगी तुम्ही समजून
कशीबशी सुटका करून गेला बिचारा मग पळून
म्हणून आताशा भीती वाटते तुमच्याकडे यायचं म्हणून
पण तरीही यावेच लागते कारण आमचे सगळेच गुपित असते
राखीव तुमच्याकडे म्हणून.

- रमेश इंगोलीकर, अमरावती
भ्रमणध्वनी - ९८२३२९९८६०

मृगाचा पाऊस

मी मृगाचा पाऊस.....

गारवा चंदनाचा घेऊन येतो
आणि अंगार ब्रीष्माचे विझवितो ।

मी थेंब अमृताचा होऊन येतो
आणि हंगाम सुखाचा पेरून जातो ।

मी वसुंधरेचं दुभंगलेलं हृदय जोडतो
आणि सुगंध मृदगंधाचा उधळतो ।

मी खिन्न मनात प्रसन्न बरसतो
आणि अंतरंगी ऋतू हिरवा बहरतो ।

मी आशा आकांक्षांचं उद्यान फुलवितो
आणि रुसलेल्या नशिबाला हसवितो ।

मी सुखाचा साक्षीदार असतो
आणि दुःखात भागीदारी स्वीकारतो ।

पिकांच्या मुळांशी अस्तित्व माझे संपते
आणि त्यागातून माझ्या नवजीवन अंकुरते ।

मी तहानभूक जगाची तृप्त करतो
आणि सुख समृद्धी मुक्तहस्ते वाटतो ।

मोत्यापेक्षा बर्फ होणे मला आवडते
कारण, वितळल्यावर 'जीवनमूल्य' वाढते ।

मी मृगाचा पाऊस...

निर्व्याज मुलांसवे पावसात बागडतो
आणि आनंदात त्यांच्या विरघळतो
तेव्हा आनंदाशी माझ्या ब्रह्मानंद खेळतो ।

- पुंडलिक भेंडे, पुसद
भ्रमणध्वनी - ९५५२२९२९०९

The unsung Hero

Recently, the "Fathers Day" has been celebrated all over world, A few lines to ponder over the same.

It is well known that Mother is a wonderful creation of God. No one else but a mother can bear a child and give birth to it. She has all the worldly capacities to look after the health and education of the child.

On the other hand, the father is a male, who is the most beautiful part of God's creation. He starts compromising at a very tender age. He sacrifices his many needs for his younger brothers/sisters. He sacrifices his dreams for just a smile on his parents face.

He sacrifices his full youth for his wife and children by working late at night without any complaint. He builds their future by taking loans from banks and repaying them for a lifetime.

He doesn't travel around the world but makes his children capable of flying abroad. He wears outdated clothes, but gives his children latest branded clothes, and is always proud of his children using latest brands of clothes, mobiles etc.

For the whole life he works as an ordinary clerk, but makes his children either a Doctor or an Engineer. He pays all the bills silently without any complaint.

The mother always worries about the children. She has mental tensions, whereas the father solves all the problems physically, mentally as well as financially against all odd situations and systems.

Writers and poets have been praising mothers for their worries for children, but have not noticed the fathers remaining awake, changing their sides on bed in dark nights. Mothers can cry anywhere, anytime, but if a

father cries in front of others, he is considered to be a cowardly person. He has to search for dark lonely corners to shed tears.

The children can pay the price for what their fathers have done, but can not pay value for the same.

A father is always "taken for granted" but he is an "unsung Hero."

- Chandrakant N. Rajani, Mumbai
Mobile - 9869012709

अंधजीवनी सूर्य भरू !

जाणारा तो निघून जातो
मरणाच्या गूढ वाटेने ।
सगे-सोयरे विलाप करती
दुःखाच्या तीव्र लाटेने ॥

जाणे त्याचे निश्चित होते
आला जन्मा ज्या दिवशी ।
सत्य जाण हे अटळ नियतीचे
वृथा शोक मग का करिशी ॥

आलास जेधवा जगती या
केलास रडून तू आकांत ।
जाताना तरी विलसू घा
मुखावरी तव स्मित शांत ॥

साधायचे असेल जर हे
दीनांची नित दे तू साथ ।
तव ध्येयाच्या पूर्तीसाठी
देणाऱ्याचे घे तू हात ॥

'काळ' नेई जरि नश्वर काया
आत्मा असेल अविनाशी ।
आयुष्य उभे जरि गेले वाया
नेत्रदान तुज देईल खुशी ॥

ज्योत ज्योतीने फुलवू या रे
अंधारयुगाचा नाश करू ।
मरणोत्तर नेत्रदान करूनिया
अंधजीवनी सूर्य भरू ॥

- गोविंद करमरकर, सांगली
भ्रमणध्वनी - ८८०५९५९८२४

अनौवरी मुकदमा

यह घटना 'हैजानुल फहदी' नामक अरब युवक की है। 'हैजान' अपनी माँ का बड़ा बेटा है, बड़ी तंगी के साथ जिंदगी गुजार रहा है। थोड़ीसी कम उमजाऊ भूमि, कुछ बकरियाँ थोड़ेसे उंट ही उसका सरमाया है। इन चीजों से इतना लगाव है कि उसे शहर जाकर बसना पसंद नहीं। बूढ़ा हैजान अपनी नब्बे वर्ष से उपर आयुवाली माँकी सेवा में दिलों जान से लगा था। मोक्ष प्राप्ति का लक्ष्य ध्यान में रखते हुए वह माँ की सेवा में कोई कमी नहीं रखता था। बूढ़ी माँ उसे दुआएँ देते न थकती थी।

सब कुछ ठीक चल रहा था कि अचानक हैजान के जीवन में एक भूचाल आ गया। जिसने उसे चकरा कर रख दिया। हुआ यह कि, उसका छोटा भाई जो काफी वर्षों से शहर में रह रहा था एवं खासा अमीर और खुशहाल था। उसने बड़े भाई से माँ को सेवा हेतु मांगा। उसका कहना था कि जितने वर्ष बड़े भाईने माँ की सेवा की है, वह भी माँ की सेवा करना चाहता है। हैजान को अपनी माया लुटती हुई दिखाई दी - उसने भाई की मिन्नत की और अपने बुढ़ापे पर दया करने कि बात कि - हैजान माँ को किसी भी किंमत पर खोना नहीं चाहता था। बात गाँव के बड़ों तक पहुँचायी गयी मगर सफलता नहीं मिली।

अंत में इस बात को शरीयत कोर्ट में ले जाया गया। कोर्ट के जज काजीसाहबने भी दोनों में समझौता करने की कोशिश की मगर उन्हें भी सफलता नहीं मिली। अंत में काजी साहेब ने दोनों को आदेश दिया कि वे माँ को अदालत में पेश करे।

दी गयी तारीखपर दोनों ने हड्डियों का ढांचा बनी ९० वर्षीय माँ को एक टीन के लंबे बॉक्समें डाल कर, बॉक्स को अपने हाथों में उठाकर अदालत में पेश किया - माँ का वजन मुश्किल से २० (बीस) किलो होगा। काजी साहबने बुढ़िया से विवाद के बारे में पूछा की वह जानती है, बेटे क्यों झगड रहे हैं? बुढ़ियाँ ने सिर हिलाकर हाँ में जवाब दिया - जज साहेब ने पूछा की वे यह बताए कि वह किस बेटे के घर रहना पसंद करती है? बूढ़ी माँ ने आँखों से आँसू पोंछते हुए कहा कि दोनों बेटे उसकी एक एक आँख है और फैंसला लेना उसके लिए मुश्किल है। काजी साबने हैजान की आर्थिक तंगी एवं उसके छोटे भाई की संपन्नता, शहर में इलाज की बेहतर सुविधा को देखते हुए फैंसला छोटे भाई के हक में सुना दिया।

फैंसला सुनकर बड़ा भाई बिलक बिलक कर रो पडा। उसकी दर्दभरी चीखोंने अदालत में मौजूद सभी लोगोंको रुला दिया - काजी साहब आँखे पोंछते हुए उठ गये और मिडियावाले हैजानको गले जगा कर रो पड़े।

इस घटना को पढकर, मैं सोचता रहा कि वृद्धाश्रम में रहनेवाली और अपने बेटों के घरों से अपमानित होकर निकाली गयी माँओं के दिलपर क्या बीती होगी। माँओं को अपमानित

करनेवाले, उनकी सेवा से मुँह मोडनेवाले बदकिस्मत बेटे, 'हैजान' की इस कहानी से कुछ तो सीख हासिल करे। विश्वास के साथ कहा जा सकता है कि वह आदमी खुशहाल है जिसकी माँ जिंदा है और वह उसकी सेवा करता है।

- काजी बदरुद्दीन, धुळे भ्रमणध्वनी - ९४२२९००९८७

विचारधन

नववर्ष सुरु होताना मन कसं गिरकी घेतंय, फुलपंखी होतंय. मनात खूप विचार गर्दी करतायत. गेलेल्या वर्षाबद्दल, येणाऱ्या नववर्षाबद्दल. विचार हा माणसाच्या मनाचा अतिशय महत्त्वाचा गाभा आहे. किंबहुना मन आणि विचार हे अविभाज्य आहेत. अगदी लहान मूलसुद्धा जन्मतःच विचार करतं. मनातल्या भावना म्हणजेच विचारांचं अमूर्त स्वरूप. त्या व्यक्त करण्याचं प्रत्येकाचं माध्यम निराळं.

कधी आसू तर कधी हसू. हे भावना व्यक्त करण्याचं मूळ रूप. नंतर त्या भावना शब्दरूप घेतात. भावनांचे अनेक पैलू प्रकट होतात. भावनांचं शब्दरूप म्हणजेच विचार. पण ते नुसते मनात ठेवून काय उपयोग? भावनांचं प्रकटीकरण केल्यानं माणसाला बरं वाटतं. काही जणांच्या बाबतीत मात्र हे प्रकटीकरण अनेक अंगांनी होतं. कोणत्याही विषयाची साधक बाधक चर्चा होते. ती कुठे तरी लिखित स्वरूपात असेल तर ते विचार कायमस्वरूपी टिकतात.

जितकी माणसं, तितक्या त्यांच्या विचार करण्याच्या पद्धती वेगळ्या. जितकी त्यांची भाषा प्रगल्भ, तितकं ते लिखाण सजतं. पण कधी कधी अगदी साध्या शब्दांमधलं बहिणाबाईचं काव्यही वाचकांच्या मनाचा ठाव घेतं.

शेवटी महत्त्वाचं काय तर एका मनाच्या संवेदना दुसऱ्या मनापर्यंत पोहोचणं. ते एकदा साधलं की ती दोन्ही मनं सुखावतात. कधी कधी वाचकाच्या तोंडून उद्गार निघतात - 'अरे! आपल्याला हे कसं सुचलं नाही?' म्हणजेच एकाला जे सुचेल ते दुसऱ्याला सुचेलच असं नाही. दुसऱ्याचे अनुभव, दुसऱ्याचे विचार हे प्रत्येकाला प्रगल्भ करतात. म्हणूनच सुचेल ते लिहावं. लिहिण्यानं माणसांच्या मनातल्या विचारांचा निचरा होतो. कधी कधी त्या लेखनानंच माणसाला एक वेगळी ओळख मिळते. कधी लेखन काव्यरूपात येतं तर कधी लेख स्वरूपात. कधी कथा बनून येतं तर कधी कादंबरीचं रूप होतं. म्हणून लिहिणं महत्त्वाचं. प्रत्येकानं मनातले विचार लिहावेत. लिहिणाऱ्यानं लिहित जावं. वाचणाऱ्यांनी वाचत जावं. वाचता वाचता वाचणाऱ्यानं लिहिण्याचं काम करावं. स्वतःबरोबरच आजुबाजूच्या लोकांना विचारधनानं समृद्ध करावं.

विचारांचं धन कधीच संपत नाही. जेवढा विचार करावा तेवढा वाढतच जातो. जीवनाच्या अनेक अंगांची ओळख होते. आयुष्याच्या विविध पैलूंवर प्रकाश पडतो आणि स्वतःचं आयुष्य प्रकाशमान होतं, फुलत जातं, खुलत जातं. प्रत्येकानं लिहायला हवं. निदान लिहिण्याचा प्रयत्न करायला हवा.

- सौ. उज्वल र. ब्रह्मांडकर, विरार

वसुंधरेची द्रौपदी होऊ द्यावयाची नसेल तर!

जागतिक 'वसुंधरादिन' साजरा करण्याचा पायंडा अमेरिकेने २२ एप्रिल १९७० पासून घालून दिला. यालाच पर्यावरणदिन म्हणजेच पर्यावरण चळवळ म्हणणे योग्य होईल. ही चळवळ दिवसेंदिवस विस्तारत आहे परंतु त्याचबरोबर वसुंधरेवर होणाऱ्या अत्याचाराचेही प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत आहे. नैसर्गिक साधनसंपत्ती घटत जाणे हा काळजीचा विषय बनला आहे.

विरोधाभास असा की या अत्याचाराचे बीज मुळी अमेरिकेतच रोवले गेलेले आहे. जास्तीत जास्त साधन संपत्ती वापरा आणि फेकून द्या ही संस्कृतीच मुळी पाश्चात्यांची, विशेषतः अमेरिकेची देणगी आहे. पाणी, अन्न, खनिजे अशा नैसर्गिक संपत्तीचा प्रचंड प्रमाणात वापर अमेरिकेत होतो आणि याच देशाने वसुंधरा दिनाची सुरुवात केली. त्यामुळे जागतिक स्तरावर काही प्रमाणात पर्यावरणविषयी जागरूकता पसरली आहे. तरी पृथ्वीला ओरबडण्याचे प्रमाण भारतासहीत प्रत्येक देशामध्ये वाढत आहे. नैसर्गिक साधनसंपत्तीचा दुरुपयोग करणारे आणि त्याचे प्रदर्शन करणारा मोठा समाज जगात वाढत आहे. परिणामी नैसर्गिक संपत्तीचा न्हास, वाढणारे प्रदूषण ही गंभीर समस्या बनत चालली आहे. प्रदूषण हा जीवन सृष्टीचा फार मोठा शत्रू आहे. ध्वनी प्रदूषण, वायु प्रदूषण व जलप्रदूषण असे प्रदूषणाचे मुख्य प्रकार आहेत. ज्यावेळी नैसर्गिकरित्या केरकचरा इ. नष्ट करण्याचे प्रयत्न संपुष्टात येतात, त्यावेळी प्रदूषणाचा प्रारंभ होतो. त्यातही वायुप्रदूषण 'महाभयंकर' आहे. 'वायु' सर्वत्र आहे व सर्व सजीव प्राण्यास त्याची नितांत गरज आहे. पृथ्वीभोवती असलेले वायूचे पातळ आवरण पृथ्वीपासून जसजसे उंच जावे तसतसे विरळ होत जाते. या मर्यादित वायूच्या साठ्याचे रक्षण करणे हे आपले कर्तव्य आहे. अन्यथा पृथ्वीवर होणाऱ्या सूर्यप्रकाशाच्या शोषणात विलक्षण फरक पडून वातावरण अतिशय गरम झाल्याने भयंकर वृष्टी होऊन जीवसृष्टीला धोका निर्माण होऊ शकतो असे जाणकारांचे मत आहे.

ज्याप्रमाणे वायुप्रदूषण, त्याचप्रमाणे जलप्रदूषणही वाढत आहे आणि ध्वनीप्रदूषणाचाही मानवी जीवनावर तितकाच दुष्परिणाम होत आहे. या प्रसंगी महाभारतातील एका प्रसंगाची आठवण होते. पांडवांसारखे कर्तबगार पती लाभलेल्या द्रौपदीचे भर दरबारात वस्त्रहरण होत असताना पांडव खाली मान घालून बसले होते. पितामह भीष्म, धृतराष्ट्रासारखी ज्येष्ठ मंडळी मूकपणे हा प्रकार पाहात होती, त्याचवेळी उन्मत्त कौरव हा प्रसंग साजरा करत होते. आजच्या काळात वेगळ्या अर्थाने आपल्या वसुंधरेचे एक प्रकारे वस्त्रहरण सुरू आहे. आपण सर्व पांडवांच्या वा कौरवांच्या भूमिकेत आहोत आणि नागवली जात

असलेली वसुंधरा हताशपणे पाहत आहोत.

सर्वांनाच पर्यावरण स्वच्छ हवे आहे पण ते दुसऱ्याच्या प्रयत्नातून आणि स्वतःची कातडी वाचवून! कोणाची चाल कौरवांसारखी विध्वंसक आहे तर कोणी पांडवांसारखे हतबल होऊन स्वस्थ बसलेत. पण द्रौपदी बनलेल्या वसुंधरेची, पृथ्वीची विटंबना रोखण्याचा खटाटोप मात्र फार थोडे करत आहेत. तेव्हा ही कोंडी फोडावयाची असल्यास समाजातील भीम, अर्जुनांना त्वरीत बंड करण्याची गरज आहे.

जेणे करून वसुंधरेचे-पृथ्वीचे सुरू असलेले वस्त्रहरण बंद होईल, पर्यायाने मानवाचे जीवन सुसह्य होईल. वसुंधरेचे अस्तित्व हे वृक्षाशी निगडित आहे. Tree means water, water means bread, bread means life, वनश्री हीच धनश्री, झाडे लावा, झाडे जगवा! 'सावली' इतकं जवळचं नातं कोणतंही नसतं. याप्रसंगी वसंत आबजी डहाळे यांची एक कविता आहे.

झाड तोडायचे
कापायचे
लगदा करायचा
कागद बनवायचा
त्यावर लिहायचे
ते छापायचे
एवढा खटाटोप कशासाठी?
सरळ झाडच वाचावे!

- अंबादास का. कुलकर्णी

भ्रमणध्वनी - ९३२४६८५४३४

My Dreams

Life is a bed of Roses
But not for all
I am one amongst those
who fall on thorns of life
Although I bleed I do not weep
Since much I have lost in life
Every drop of blood
tells me tomorrow never dies
And every rising sun
takes me to my dreams
beyond horizon

- Prabhakar Deshpande,
Sangli

Dadasaheb - The Gentle Giant

Dadasaheb had a small provision store, at a busy street corner. Over the years, it had become an important Landmark. Dadasaheb would open his store at 6.30 a.m., meticulously clean and sweep his store, long before the school going children, would arrive. Dadasaheb's store was the pick up point for their school bus.

Dadasaheb would help the children, who had not completed their home work, especially children who had working parents, and could not find time for their little ones. Dadasaheb was their stand-in guardian. On arrival of the school bus, Dadasaheb ensured that all the children boarded the bus safely. At Dadasaheb's stores, one could get good discount on all items. He always ensured that he had sufficient coins, and unlike other shops or stores, he would not place an Eclair or a Mentos in place of coin/coins that, he had to return. Dadasaheb would always greet his customers with a smile and address them respectfully. If his customer fell short of a few rupees, Dadasaheb would not mind. "You may pay me later" he would say. His courtesy suggested genuine friendliness towards all mankind. His manners suggested generous good-nature.

Dadasaheb was in his late forties, six and a half foot tall, well built always articutely dressed and soft spoken. He spoke five different languages fluently and hence had a good rapport with all his customers. A board place prominently in his store displayed everyday a beautiful quote, from the Gita, Bible, Koran, sayings of Great Saints and Leaders. The children would write the Quotes given to them by Dadasaheb. He had no favorites, all were equal and each child would get his or her turn to write on the board. In the afternoon, Dadasaheb would wait like a doting parent for the bus to return and receive the children and ensure that none of them were left behind, either in the bus or in the school. Any differences or misunderstanding amongst the children was settled amicably by Dadasaheb. On Festivals and Birthdays, the children would bring a box of

homemade sweets, neatly gift wrapped for their Dadasaheb, a small gesture which always brought tears in the Giants eyes. Dadasaheb would bless his little friends and give a return gift too.

Dadasaheb lived alone; he had no family, except for a maternal aunt who lived with her married daughter, in Mahableshtar. One day he decided to go and visit them, just after the school closed for the summer vacation. Everybody were happy for Dadasaheb, he deserved a vacation. On the day of his departure many of his little friends accompanied by their parents came to wish him BON VOYAGE, little did they realize that, it was for the last time ever they would see Dadasaheb.

Days lapsed into weeks, weeks into months, Dadasaheb had not returned. Everybody was anxious, the children too were restless, and they missed their Dadasaheb. At last, one day Dadasaheb's store was opened by a stranger, a distant relative of Dadasaheb. Everybody gathered, their attention went to the board, and they read a beautiful quote of Ann Taylor, written by Dadasaheb :

"Who ran to help me when I fell?
And would some pretty story tell,
Or kiss the place to make it well?
My Mother."

Dadasaheb's relative then, informed the people gathered that, Dadasaheb had met with a fatal accident. Some children cried bitterly, their Giant Stand-in guardian was no more. Next day the children placed a small bouquet of flowers and a card, signed by them it read "FAREWELL DADASAHEB, WE MISS YOU. MAY YOUR SOUL REST IN PEACE."

- M. E. Benjamin, Borivali (W)
Phone - (022) 28998956

प्रेम म्हणजे प्रेम असतं
मुंबई पुण्याचं सेम नसतं
सागरतीरी निवांत असतं
झेड ब्रीजवर मस्त वाटतं

चारोळी

- चंद्रशेखर निरंतर, पुणे
भ्रमणध्वनी - ९८८९६९६९६९

विश्वनिर्मितीचे गूढ- देवकणांचा शोध

हे विश्व कसे निर्माण झाले असावे याचे कुतुहल मानवाला फार पूर्वीपासूनच वाटत आले आहे. वेगवेगळ्या पातळ्यांवर याचे गूढ उकलण्याचा प्रयत्न झालेला आहे. मानव सुसंस्कृत आणि विचारशील होऊन प्रगतीच्या दिशेने वाटचाल करू लागल्यापासून याची वेगवेगळी उपपत्ती मांडत आहे.

भारतीय संस्कृतीत निर्गुण निराकार ईश्वराची संकल्पना मांडण्यात आली आहे, तसेच या निर्गुण-निराकार तेजामधून साकार झालेल्या, अर्थात् मानवी कल्पनेतून, ईश्वराच्या अनेकविध रूपातल्या भावणाऱ्या स्वरूपाची पूजा भारतीय करीत आलेले आहेत. अनादि-अनंत परमात्म्याचे वैज्ञानिक स्पष्टीकरण म्हणजे उर्जा! उर्जेच्या अखंडत्वाच्या नियमानुसार (Low of conservation of Energy) उर्जा कधीच निर्माण करता येत नाही, अन् तिचा नाशही करता येत नाही. ती फक्त एका स्वरूपातून अन्य स्वरूपामध्ये परावर्तित होत राहते. याचाच अर्थ या अफाट ब्रह्मांडाच्या पोकळीत अथांग उर्जा भरलेली आहे आणि या विश्वाच्या निर्मितीचे मूळ हीच उर्जा आहे. महान शास्त्रज्ञ आल्बर्ट आईन्स्टाईनच्या तत्वानुसार ही उर्जा बहुरूपाप्रमाणे आपली रूपे बदलते आणि वस्तुमानातही रूपांतरित होत असते. या प्रक्रियेतूनच तारे, ग्रह, उपग्रह इत्यादी व या अवकाशस्थ वस्तुंशी संबंधित पदार्थ, द्रव्ये तसेच जीवसृष्टीही निर्माण होते.

हे कसे होत असावे याचा शोध घेण्याचा शास्त्रज्ञ बरीच वर्षे प्रयत्न करीत आहेत. डॉ. आल्बर्ट आईन्स्टाईन यांचे समकालीन भारतीय शास्त्रज्ञ डॉ. सत्येन्द्रनाथ बोस यांनी याबाबतीत प्रथम संशोधन केले. त्यानंतर चाळीस वर्षांपूर्वी पीटर हिग्ज यांनी एका विशिष्ट प्रकारच्या मूलकणांचे अस्तित्व जाणवल्याचा प्रथम दावा केला. हे कण उर्जेपासून वस्तुमान निर्माण करण्याच्या प्रक्रियेत प्रमुख भूमिका निभावतात असे त्यांचे म्हणणे होते. प्रत्येक मूलद्रव्याच्या केंद्रकामध्ये असलेल्या धमाणू (प्रोटॉन्स) ना असणारे वस्तुमान व अणुभार प्राप्त होण्यास हे कण कारणीभूत होत असावेत असे प्रतिपादन त्यांनी केले. प्रोटॉन्स आणि इलेक्ट्रॉन्स यांच्या अनेकविध रचनांमुळे विविध मूलद्रव्ये निर्माण झाली, ज्यांच्यापासून विश्वातील अनेक जड पदार्थांची आणि जीवसृष्टीचीही निर्मिती झाली, पर्यायाने विश्वनिर्मितीच्या मागे या कणांचे मोठे योगदान आहे.

डॉ. बोस व पीटर हिग्ज यांच्या प्राथमिक संशोधन-कार्यामुळे या कणांना हिग्ज-बोसॉन असे नाव देण्यात आले. सामान्य परिभाषेत यांना देवकण (God Particles) असे संबोधिले गेले. देवाने या विश्वाची निर्मिती केली असे जगातील बहुतेक संस्कृती

मानतात. पण या कणांचे अस्तित्व तेव्हा सिद्ध झाले नव्हते.

हे अस्तित्व सिद्ध करण्याचा ध्यास घेऊन विश्वनिर्मितीस कारणीभूत म्हणून मांडलेल्या अनेक सिद्धांतापैकी सर्वाधिक मान्यताप्राप्त 'महास्फोट' (Big Bang) सिद्धांतानुसार स्थिती निर्माण करून या कणांच्या अस्तित्वाचा शोध व मागोवा घेण्याचा एक प्रयोग २०१० साली युरोपातील 'सर्न' या संस्थेने सुरू केला आहे. स्वित्झर्लंडमध्ये होत असलेल्या या संशोधन कार्यात जगातील ८५ देशातील सात हजार शास्त्रज्ञ सहभागी असून १०० हून अधिक भारतीय शास्त्रज्ञ व ३० भारतीय विद्यार्थीही सहभागी आहेत. भारतातील अनेक प्रयोगशाळांनी (उदा. BARC, TIFR) आणि उद्योगांनी यासाठी लागणारी साधनसामग्री पुरविली आहे. सुमारे दोन वर्षांच्या अथक प्रयत्नानंतर वैज्ञानिक विश्वनिर्मितीचे गूढ उकलण्याच्या शेवटच्या टप्प्यापर्यंत येऊन पोहोचले आहेत व हिग्ज-बोसॉन कणांसदृश्य कण वरील प्रयोगात सापडल्याची घोषणा 'सर्न' या संस्थेने नुकतीच केलेली आहे. यावर अधिक संशोधन चालू असून 'हाच तो विश्वनिर्मिती करणारा देवकण', असे सिद्ध करणारा टप्पा लवकर गाठला जाईल, अशी आशा वैज्ञानिकांनी व्यक्त केली आहे.

हे अतिखर्चिक व किचकट संशोधन कशासाठी? यापासून मानवजातीच्या उत्कर्षासाठी काही फायदा होणार आहे का? मानवाला सतावणारे प्रश्न यामुळे सुटणार आहेत का? असे प्रश्न नेहमीच उपस्थित केले जातात. सुप्रसिद्ध बुजुर्ग वैज्ञानिक व विज्ञान कथालेखक डॉ. बाळ फोंडके यावर प्रतिपादन करतात की, 'संशोधन हे नेहमी दोन प्रकारचे असते. एक मूलभूत संशोधन जे आपल्या ज्ञानात भर टाकून अधिकाधिक तल्लख बनविते. दुसरे उपयोजित, ज्यामध्ये संशोधनापासून तंत्रज्ञान विकसित करून त्याचा वापर दैनंदिन जीवनात करण्यात येतो.' यावरून हे लक्षात येईल की कोणत्याही वैज्ञानिक तत्वाचा व्यवहारी वापर करता येण्यापूर्वी त्यावर सर्वोत्तम संशोधन करावे लागते. तद्वत देवकणांचे अस्तित्व सिद्ध करण्यासाठी केलेले संशोधन हे ज्ञान वाढविणारे संशोधन आहे. यापासून उपयोजित तंत्रज्ञान कोणते विकसित होईल हे आज सांगता येणार नाही, परंतु असाध्य रोगांवरील रामबाण औषधे, अवघड शस्त्रक्रियांमागील तंत्रज्ञान, उपग्रह दळणवळणामुळे संदेशवहन क्षेत्रात झालेली क्रांति, अनेक टीव्ही वाहिन्या, भ्रमणध्वनी (Mobile phones), गृहोपयोगी यंत्रे, जलद वाहतुकीची साधने, संगणक, आंतरजाल, हे एकेकाळी वेडपटपणा ठरलेल्या संशोधनाचाच परिपाक आहे हे विसरून चालणार नाही!

- श्री. रविकुमार चंद्रकांत पौडवाल, मुंबई

भ्रमणध्वनी - ९९२०६९३८०४

Regd. under RNI No. MAHBIL/2008/25425 & Declaration No. PHM/SR/63/VIII/2008 Dated 12/5/2008
SSPO Pune under Postal Concession Register No. PNCW/M-144/2011-2013 Dated 10.12.2010

Permission to Post without Prepayment No.: WPP-217 at Market Yard P.S.O. on 25th of each Month

नववर्षाचा संकल्प

नव वर्षाला आपण सारे, संकल्प नवा करू या
बंधू-भगिनी ह्या देशाचे, एकमेका गुंफू या
हिंदू-मुस्लिम शीख-इसाई धर्म-बंधने तोडू या
श्रेष्ठभाव तो दूर सारूनी, जातीयतेला मोडू या
उच्च-नीच, अमीर-गरीब भेदभाव नच ठेवू या
निरंतर अपुल्या श्रमामधूनी, समाज हा घडवू या
देशभक्तीची दिव्य पताका, उंच फडकत ठेवू या
ध्येय पथावरील संकटे सारी, दूर फेकून देऊ या
काळासंगे चालून आपण सुंदर भारत निर्मू या
ऐक्याच्या मंत्रघोषाने हा सारा देश दुमदुमुया
सुंदर भारत निर्मूया, सुंदर भारत निर्मूया

- अरुण भट, बदलापूर (पूर्व)
भ्रमणध्वनी - ९६०४३८३६०७

प्रतिक्रिया

डिसेंबर २०१२ चा वर्ष अखेरचा अंक मिळाला. नेहमीप्रमाणे लगेच वाचावयास घेतला. श्रीयुत गुपचुप यांचे संपादकीय अप्रतिम. खरोखरच गेल्या वर्षातील सुखदुःखाचा विचार मागे सारत येणाऱ्या नवीन वर्षाचे मनापासून स्वागत करू या. आयुष्यात येणाऱ्या सुखाने हुरळून जाऊ नका. तसेच दुःखानेही धीर सोडू नका.

नवीन वर्ष लखलखीत प्रकाश-नवचैतन्य, नव्या प्रेरणा, नवी उमेद, सुखाचे समाधानाचे जाईल असाच आशावाद हवा.

Religion and Spirituality लेख वाचनीय.

श्री. मधु पोतदार यांचा लेख 'मैत्र जीवाचा' बऱ्याच जणांच्या मनातल्या भावना बोलून गेला.

श्री. सुहास बोकील यांचा आचार्य अत्रे भेट - वाचनीय.

२०१२ या वर्षातला शेवटचा अंक बरेच काही सांगून गेला.

- अनिल खाडीलकर, पुणे
भ्रमणध्वनी - ९८५०९८४०४५

सूचना : १) या मासिकांत प्रसिद्ध झालेल्या लेखांतील मतांशी संपादकमंडळ सहमत असेलच असे नाही. तसेच जाहिरातीतील मजकुराची सत्यासत्यता सभासदांनी स्वतः पडताळून घ्यावी. त्याबाबत असोसिएशन वा 'संवाद' चे संपादक मंडळ जबाबदार असणार नाही. २) असोसिएशनचे कार्यालय, सोमवार ते शुक्रवार, संध्याकाळी ६ ते ७.३० या वेळातच उघडे असते. याची कृपया नोंद घ्यावी. संपर्क दूरध्वनी क्रमांक : (०२०) २४३३२१४१

Thane Office Address: A/5 Swami Siddharth CHS Ltd., S V Road, Naupada, Thane 400 602. Tel. No : 25446837

Timings : On Tuesday & Friday between 4 pm to 6 pm.

Printed Matter

If Undelivered Please Return to :

STATE BANK OF INDIA PENSIONERS' ASSOCIATION, (MUMBAI CIRCLE), PUNE
Anubandh, Building No. B-2, 4th Floor,
Block No.16, Near Ramkrishna Math,
Sinhangad Road, Pune 411030. Ph: 24332141

To,

Publisher – Shri. Ramchandra Narayan Lalingkar, Secretary, State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune has printed this magazine in the Printing Press owned by **Printer** – Shri. Chandrashekhar Digambar Joshi, Director, Shree J Printers Pvt.Ltd., at 1416 Sadashiv Peth, Datta Kutli, Pune – 411030 on behalf of **Owner** – State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune, at "Anubandh", Bldg.No.B2, Block No.16, Near Ramkrishna Math, Sinhangad Road, Pune – 411030. **Editor** – Shri. Krantisen Ramchandra Athawale – address as above.